

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

PODKARPACKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Konsultacje społeczne projektu RPO WP 2014-2020 (wersja z dnia 27 stycznia 2014 r.)

**INWESTUJEMY
W ROZWÓJ
WOJEWÓDZTWA
PODKARPACKIEGO**

Rzeszów, 27 lutego 2014 r.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Plan prezentacji

- 1. Podział alokacji z polityki spójności na poziomie regionalnym**
- 2. Struktura projektu RPO WP 2014-2020**
- 3. Osie priorytetowe RPO WP 2014-2020**
- 4. Podejście terytorialne – instrumenty wsparcia.**

Cel RPO WP 2014-2020

**Wzmocnienie i efektywne wykorzystanie
gospodarczych i społecznych potencjałów
regionu dla zrównoważonego i
inteligentnego rozwoju województwa**

Cele Tematyczne ujęte w RPO WP 2014-2020

1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji (EFRR)
2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych (EFRR)
3. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (EFRR)
4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach (EFRR)
5. Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (EFRR)
6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami (EFRR)
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej (EFRR)
8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników (EFRR)
9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją (EFS i EFRR)
10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie (EFS i EFRR)

Struktura projektu RPO WP 2014-2020 z dnia 27 stycznia 2014 r.

Lp.	Nazwa osi priorytetowej	Fundusz	Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny
1	Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	EFRR	CT 1 - Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji CT 3 - Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury	1.1, 1.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4
2	Cyfrowe Podkarpackie	EFRR	CT 2 - Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno – komunikacyjnych	2.3
3	Czysta energia	EFRR	CT 4 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.1, 4.3, 4.5, 4.7
4	Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	EFRR	CT 5 - Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem CT 6 - Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów	5.2, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5
5	Infrastruktura komunikacyjna	EFRR	CT 4 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach CT 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych	4,5, 7.2, 7.4
6	Regionalny rynek pracy	EFS	CT 8 - Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	8.5, 8.7, 8.8, 8.9, 8.10
7	Integracja społeczna	EFS, EFRR	CT 9 - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	9.1 (EFRR), 9.2 (EFRR) 9.3 (EFRR) 9.4, 9.7, 9.8
8	Jakość edukacji i kompetencji w regionie	EFS, EFRR	CT 10 - Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10.1, 10.3, 10.3BIS, 10.4 (EFRR)
9	Pomoc techniczna (EFS)	EFS	-	-

Podział alokacji w ramach RPO WP 2014-2020

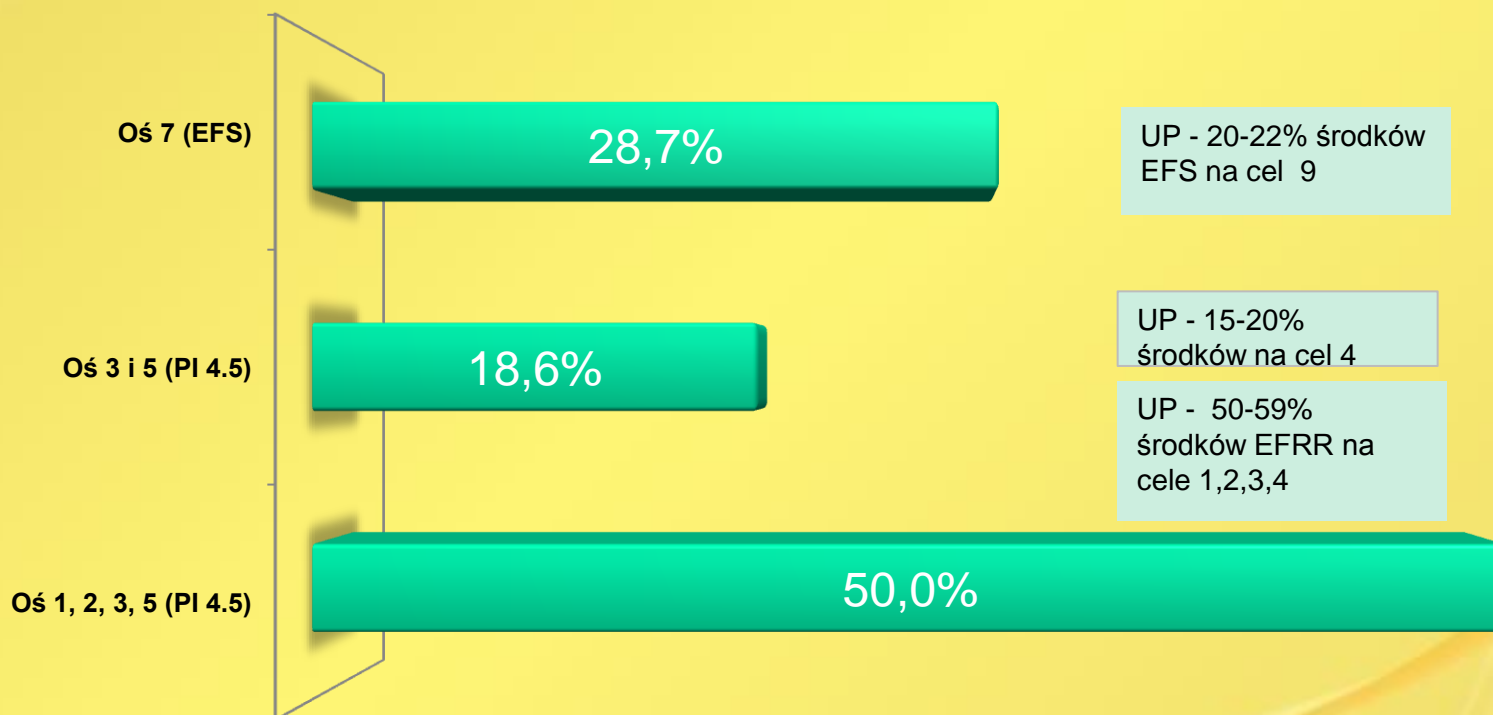
Lp.	Nazwa osi priorytetowej	Fundusz	Alokacja (mln w euro)	Indykatywny % całkowitej alokacji
1	Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	EFRR	412,3	19,4%
2	Cyfrowe Podkarpackie	EFRR	66,0	3,1%
3	Czysta energia	EFRR	253,7	12,0%
4	Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	EFRR	218,9	10,5%
5	Infrastruktura komunikacyjna	EFRR	373,6	17,7%
6	Regionalny rynek pracy	EFS	235,2	11,3%
7	Integracja społeczna	EFS, EFRR	307,2	14,5%
8	Jakość edukacji i kompetencji w regionie	EFS, EFRR	175,4	8,2%
9	Pomoc techniczna (EFS)	EFS	69,9	3,3%
RAZEM			2 112,2	100,0%

Ring-fencing

zasada koncentracji tematycznej środków w ramach RPO WP 2014-2020

Poziom tzw. ring-fencing'ów

Oś Priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka (PI 1.1 – 51 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzmocnienie potencjału jednostek sektora nauki do prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- wsparcie infrastruktury B+R w jednostkach naukowych (zgodnie z regionalnymi specjalizacjami)
- wsparcie działalności badawczo-rozwojowej jednostek naukowych (zgodnie z regionalnymi specjalizacjami; wspólne projekty badawcze sektora B+R i przedsiębiorstw)

Podkarpackie „Inteligentne Specjalizacje” (wg projektu RSI)

1. Lotnictwo i kosmonautyka

2. Sektor „Jakości życia” (turystyka, biogospodarka, OZE, zdrowie obywateli)

3. specjalizacja wspomagająca (horyzontalna) Technologie informacyjne i telekomunikacja

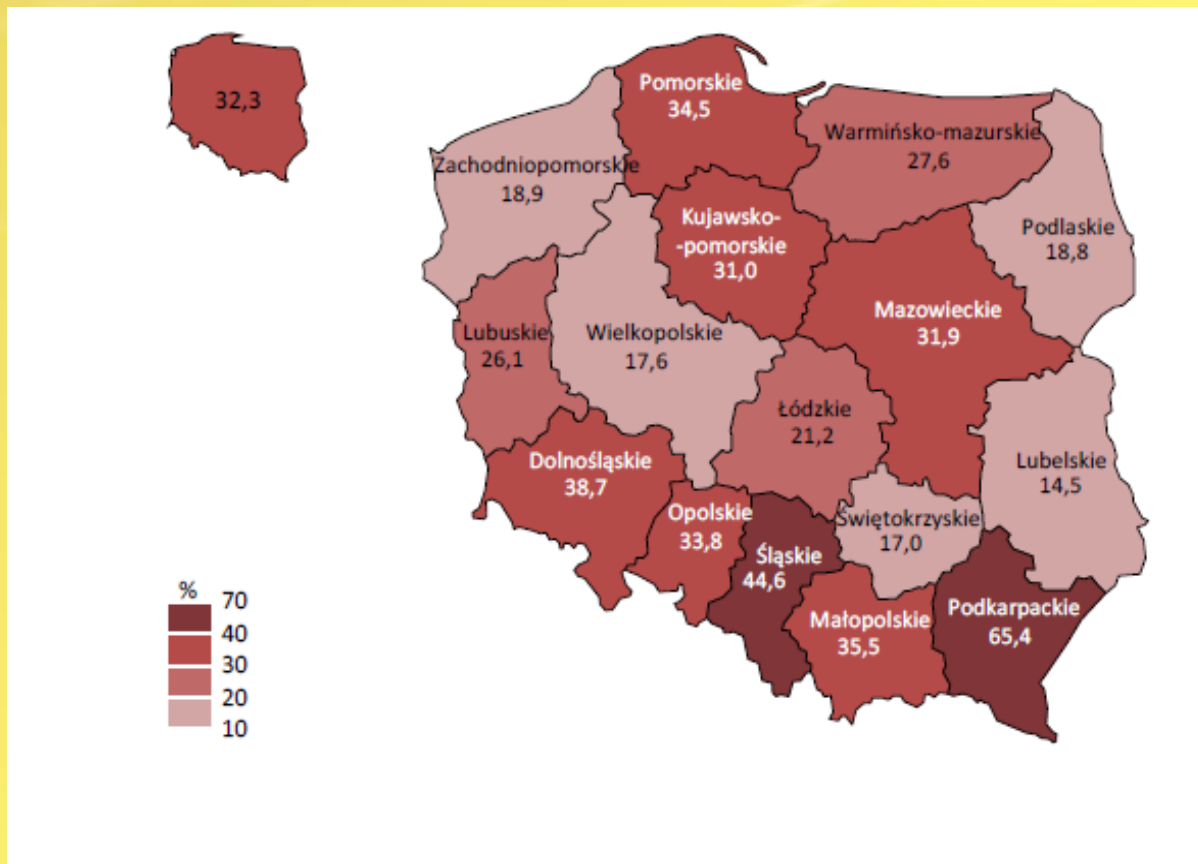
Oś Priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka (PI 1.2 – 87 mln euro)

Cel szczegółowy: Zwiększenie skali i poprawa jakości prac badawczo-rozwojowych w województwie podkarpackim

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- tworzenie i rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego na potrzeby innowacyjnej działalności przedsiębiorstw (np. centra B+R, zakup aparatury specjalistycznej, urządzeń laboratoryjnych) - **projekty do 25 mln PLN kosztów kwalifikowanych**
- wsparcie prac B+R przez przedsiębiorstwa rozpoczynające lub rozwijające działalność badawczo-rozwojową oraz wdrażających innowacyjne rozwiązania (w tym wsparcie na uzyskanie poza granicami RP ochrony własności przemysłowej w trybie krajowym i międzynarodowym) - **projekty do 3 mln PLN kosztów kwalifikowanych**
- wsparcie wdrożenia własnych lub zakupionych wyników prac B+R, badań naukowych/technologii, zakup praw do własności intelektualnej (w tym patentów, licencji, know-how lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej związanej z wdrażanym produktem lub usługą) - **projekty do 25 mln PLN kosztów kwalifikowanych**

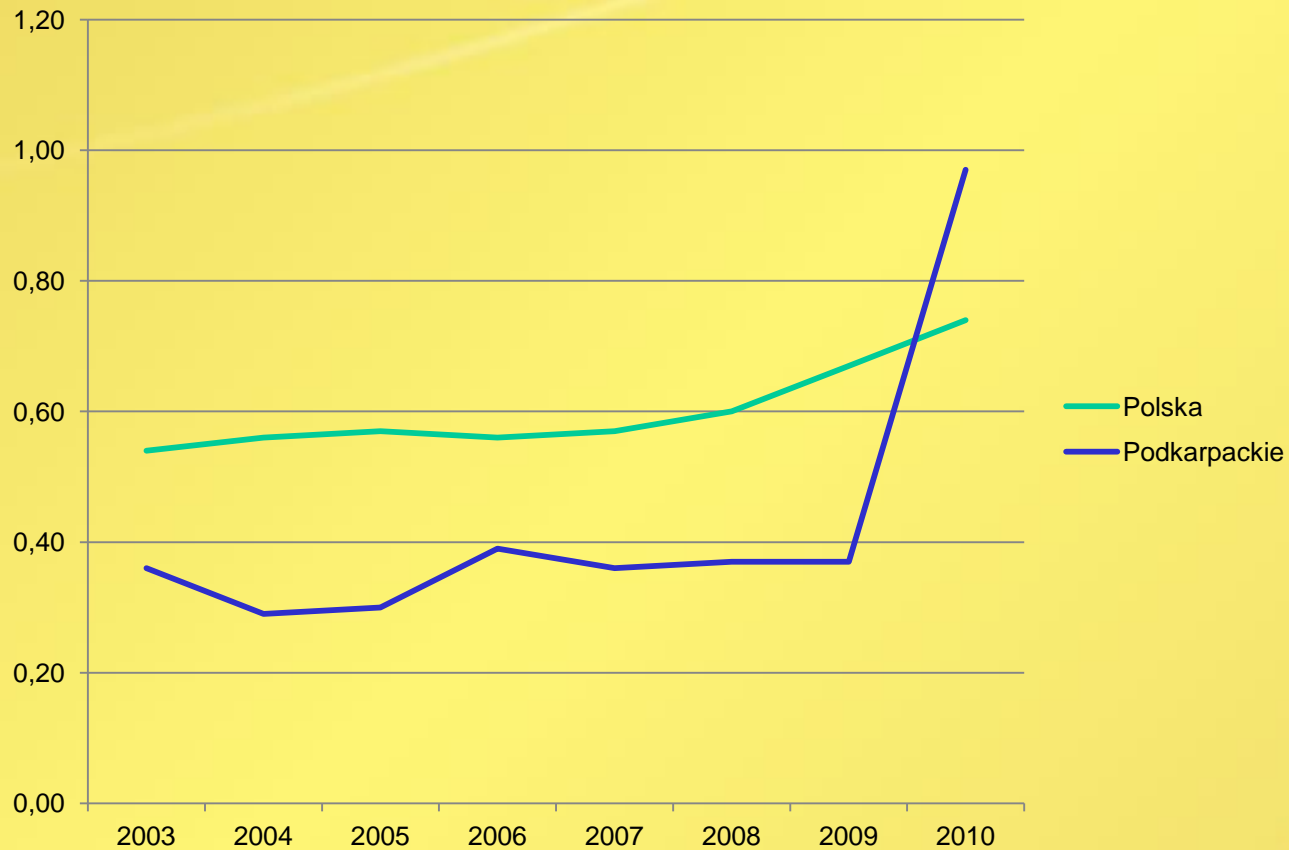
Udział % nakładów przedsiębiorstw na badania i rozwój w nakładach ogółem na B+R w 2012 r.

Źródło: *Działalność badawcza i rozwojowa w Polsce w 2012 roku*, GUS, Warszawa 2013.

Województwo podkarpackie w nakładach na B+R wypadło bardzo korzystnie. Pomimo tego, że na Podkarpaciu nie ma żadnej naukowo-badawczej placówki resortowej w 2011 i 2012 roku osiągnięto **najwyższy w Polsce poziom udziału** przedsiębiorstw w finansowaniu prac badawczych i rozwojowych.

Nakłady ogółem na działalność badawczą i rozwojową w % PKB. Województwo Podkarpackie na tle Polski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS - BDL.

Oś Priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka (PI 3.1 – 76,8 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzrost poziomu przedsiębiorczości i tworzenie warunków do jej rozwoju

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- wsparcie inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką
- wsparcie rozwoju **nowopowstałych firm**, w zakresie rozwoju produktów i usług opartych na TIK, sprzedaży produktów i usług w Internecie (**handel elektroniczny**), tworzenia i udostępniania usług elektronicznych
- wsparcie **tworzenia nowej i istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego** poprzez m.in. uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media, budowę lub modernizację układu komunikacyjnego terenu inwestycyjnego, kampanie promocyjne

Oś Priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka (PI 3.2 – 33,3 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- kompleksowe projekty z zakresu **promocji gospodarczej i turystycznej regionu**, ze szczególnym uwzględnieniem **smart specialisation** (w tym misje gospodarcze)
- projekty polegające na stworzeniu kompleksowej oferty dla przedsiębiorców, grup branżowych i międzybranżowych nastawionych na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków zbytu poprzez m.in. opracowywanie nowych modeli biznesowych, opracowanie i wdrożenie planów rozwoju eksportu, systemów produkcji i zarządzania podnoszących konkurencyjność, dostosowujących ofertę do wymagań rynków docelowych
- wsparcie **międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw** (w tym producentów rolno-spożywczych) oraz przedsięwzięć polegających na wspieraniu kooperacji i współpracy między firmami i pośrednikami handlowymi

Oś Priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka (PI 3.3 – 130,4 mln euro)

Cel szczegółowy: Trwałe przyspieszenie rozwoju istniejących przedsiębiorstw

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- wsparcie rozwoju istniejących firm poprzez dofinansowanie projektów polegających na rozbudowie przedsiębiorstwa w celu dokonania zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub zmianę w sposobie świadczenia usług prowadzących do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług oraz projektów polegających na poprawie efektywności energetycznej procesów technologicznych wraz z kompleksową termomodernizacją budynków przemysłowych
- wsparcie projektów przyczyniających się do zwiększenia wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych
- wsparcie inwestycyjne w MŚP poprawiające potencjał konkurencyjny firm z sektora turystyki w szczególności inwestycje związane m.in. tworzeniem stałych miejsc pracy, z rozbudową i unowocześnieniem wyposażenia przedsiębiorstwa, wdrażaniem nowych rozwiązań organizacyjnych wykorzystujących rozwiązania informacyjno – komunikacyjne
- wsparcie kapitałowe funduszy pożyczkowych i poręczeniowych

Oś Priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka (PI 3.4 – 33,8 mln euro)

Cel szczegółowy: Podniesienie jakości i rozszerzenie usług oferowanych przez Instytucje Otoczenia Biznesu

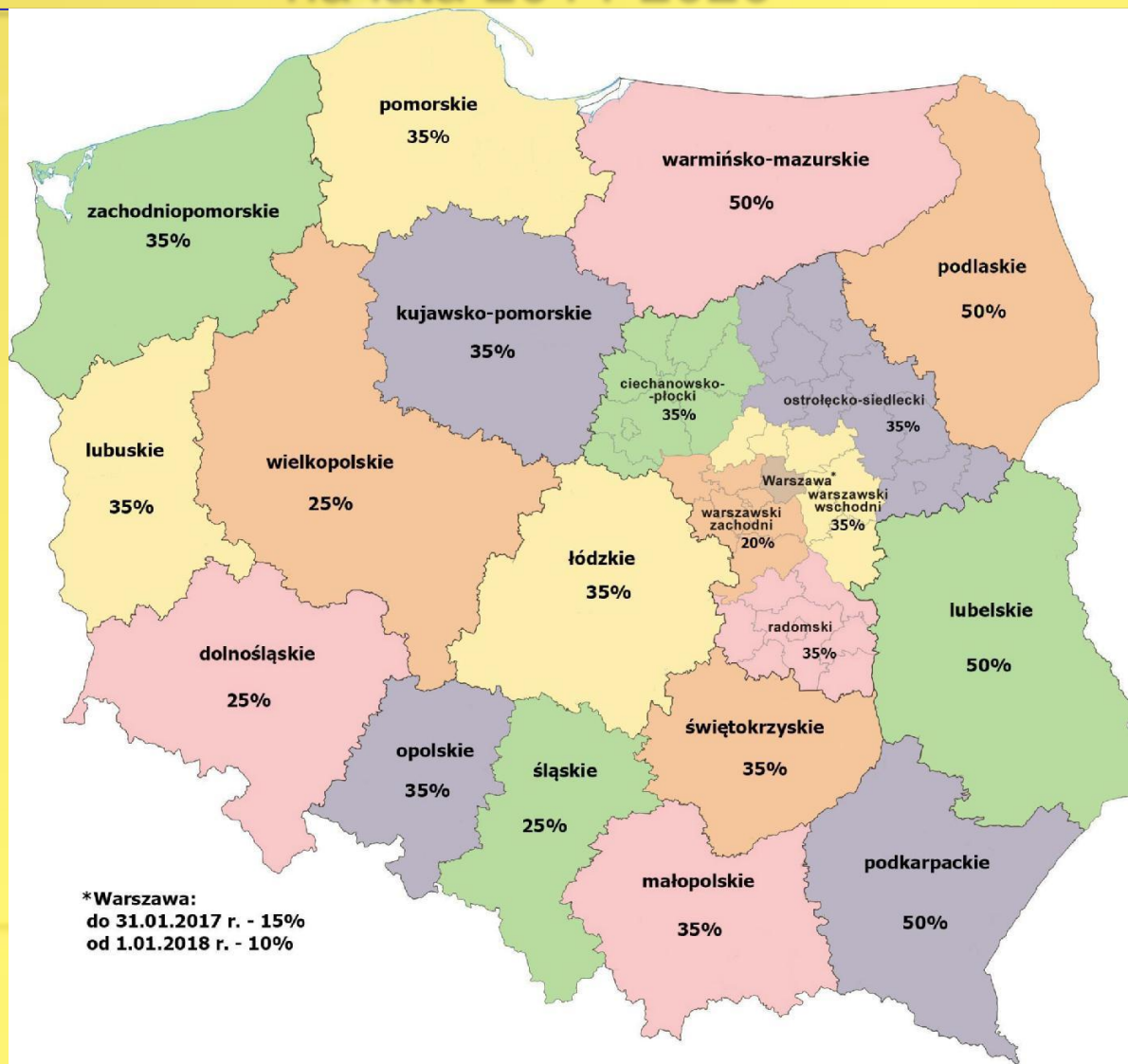
Kierunki wsparcia / typy projektów:

- wsparcie instytucji otoczenia biznesu m.in.: usługi doradcze i szkoleniowe dla podmiotów zarządzających parkami przemysłowymi, inkubatorami przedsiębiorczości i innymi instytucjami o podobnym charakterze
- wsparcie usług IOB uzupełniające do poziomu krajowego
- projekty doradcze i szkoleniowe zwiększające zdolność MŚP i Grup Producentów Rolnych (GPR) do budowania oraz wzrostu przewagi konkurencyjnej na rynku
- rozwój inicjatyw klastrowych w szczególności w zakresie przygotowywania i rozwoju wspólnych produktów i usług

Dopuszczalne poziomy intensywności pomocy regionalnej na lata 2014-2020

*Warszawa:
do 31.01.2017 r. - 15%
od 1.01.2018 r. - 10%

Oś Priorytetowa II. Cyfrowe Podkarpackie (PI 2.3 – 66 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzrost jakości i rozszerzenie zakresu usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- tworzenie i rozwój systemów teleinformatycznych i usług publicznych m.in. w obszarach ochrony zdrowia, kultury, dziedzictwa kulturowego, turystyki, edukacji i nauki, informacji przestrzennej oraz administracji:
  - rozwój e-usług publicznych oraz informatyzacji administracji szczebla regionalnego i lokalnego m.in.:
    - ✓ systemy elektronicznego zarządzania dokumentacją, podpis elektroniczny
    - ✓ budowa, rozbudowa i modernizacja rejestrów publicznych
  - udostępnianie informacji sektora publicznego m.in.:
    - ✓ cyfryzacja i udostępnianie zasobów
    - ✓ tworzenie i rozbudowa repozytoriów cyfrowych wraz z budową lub rozbudową infrastruktury dla bezpiecznego przechowywania udostępnianych zasobów
    - ✓ budowa, rozbudowa i modernizacja systemów teleinformatycznych

Oś Priorytetowa III. Czysta energia (PI 4.1 – 43,5 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzrost wykorzystania potencjału odnawialnych źródeł energii w szczególności w generacji rozproszonej

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- budowa, rozbudowa i modernizacja **infrastruktury służącej do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych**, w oparciu o moc instalowanej elektrowni/jednostki: energia wodna, energia wiatru, energia słoneczna, energia geotermalna, energia biogazu, energia biomasy
- **projekty mające na celu efektywną dystrybucję ciepła z OZE** (m.in. pompy ciepła, geotermia, kotłownie)
- budowa oraz modernizacja sieci umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (projekty realizowane przez operatorów systemu dystrybucyjnego dotyczące sieci dystrybucyjnej o napięciu SN i nn.)

Oś Priorytetowa III. Czysta energia (PI 4.3 – 105,3 mln euro)

Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- realizacja zadań wynikających z planów ograniczenia niskiej emisji (w tym audyty energetyczne dla sektora publicznego i mieszkaniowego, jako element kompleksowy projektu)
- kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych (części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych) wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne w zakresie związanym m.in. z:
  - ociepleniem obiektu
  - wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne
  - przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji
  - instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach
  - instalacji systemów chłodzących, w tym również z OZE
- wprowadzenie systemów zarządzania energią (np. smart metering) jako element kompleksowy projektu

Oś Priorytetowa III. Czysta energia (PI 4.5 – 76,1 mln euro)

Cel szczegółowy: Obniżenie emisyjności ośrodków miejskich województwa

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- wymiana/modernizacja indywidualnych źródeł ciepła (kryterium wsparcia – przekroczenie standardów jakości powietrza)
- zmniejszenie strat energii w dystrybucji ciepła w tym z OZE (np. pompy ciepła, geotermia, kotłownie)
- rozszerzenie zasięgu ciepła sieciowego o nowych odbiorców (w tym budowa/modernizacja/wyposażenie w celu przeciwdziałania niskiej emisji)
- realizacja zintegrowanych strategii zrównoważenia energetycznego dla obszarów miejskich, w tym publicznych systemów oświetleniowych i sieci inteligentnych
- wsparcie dla projektów mogących wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej/ programów ograniczenia niskiej emisji dla poszczególnych typów obszarów miast i niekwalifikujących się do dofinansowania w ramach innego PI np. działania dotyczące oszczędności energii, inwestycje w zakresie budownictwa pasywnego

Oś Priorytetowa III. Czysta energia (PI 4.7 – 28,8 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzrost produkcji energii pochodzącej z wysokosprawnej kogeneracji

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji
- budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji z OZE
- budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania ciepła w wyniku, której jednostki te zostaną zastąpione jednostkami wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji
- budowa przyłączy do sieci ciepłowniczej i elektroenergetycznej (jako element kompleksowy projektu)

Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego (PI 5.2 – 24,6 mln euro)

Cel szczegółowy: Zwiększenie odporności na zagrożenia wynikające ze zmian klimatu występujące na terenie województwa podkarpackiego

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- rozwój form małej retencji, w tym:
  - budowa (odbudowa, rozbudowa, nadbudowa) lub przebudowa lub remont obiektów małej retencji w szczególności: **zbiorników retencyjnych** posiadających retencję powodziową wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie, zbiorników wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych
  - budowa **suchych zbiorników** przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie
  - **budowa polderów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie**
  - odtwarzanie naturalnych obszarów zalewowych wraz z wykupem niezbędnych terenów
- wprowadzenie i doskonalenie regionalnego systemu wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacji wystąpienia zagrożenia, w szczególności powodzi, w tym wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych (zakupy sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof – Ochotnicza Straż Pożarna)
- **budowa, rozbudowa lub modernizacja urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów**
- zapewnienie właściwej gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi na obszarach o większej gęstości zaludnienia
- inwestycje mające na celu ochronę obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego):
  - realizacja kompleksowych inwestycji związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem
  - wykonanie zabezpieczeń obiektów już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów, rozbiórki obiektów, których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu i społecznemu)

Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego (PI 6.1 – 24,7 mln euro)

Cel szczegółowy: Rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz poprawa gospodarki odpadami innymi niż komunalne w województwie

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- kompleksowe działania skierowane na poprawę gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami
- kompleksowe działania skierowane na poprawę gospodarowania odpadami innymi niż komunalne
- wsparcie infrastruktury zbierania i przetwarzania odpadów przemysłowych
- zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów

Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego (PI 6.2 – 81,8 mln euro)

Cel szczegółowy: Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej na terenie województwa

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- budowa, rozbudowa, modernizacja **oczyszczalni ścieków** celem spełnienia wymagań dyrektywy ściekowej dotyczącej jakości oczyszczonych ścieków dla **aglomeracji z przedziału 2-10 tys. RLM**
- budowa **kanalizacji ściekowej** w aglomeracji przy spełnieniu wymogu dotyczącego współczynnika koncentracji na poziomie **120 osób na kilometr bieżącej sieci kanalizacyjnej**, natomiast na obszarach chronionych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji, współczynnik nie może być mniejszy od 90 mieszkańców na 1 km sieci
- budowa systemów **gospodarki ściekowej z uwzględnieniem indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków** w terenach **zabudowy rozproszonej** nie znajdujących się w aglomeracji, zapewniających stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2-10 tys. RLM
- realizacja projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (**ujęcia, stacje uzdatniania wody, sieci wodociągowe**) w przypadku realizacji projektów kompleksowych tj. w sytuacji, gdy na danym terenie równolegle zapewniona zostanie gospodarka ściekowa zgodna z wymogami unijnymi, w aglomeracjach **poniżej 10 tys. RLM**
- **zakup urządzeń i aparatury pomiarowej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej** (np. mobilne laboratoria, instalacje kontrolno-pomiarowe) oraz zakup i remont urządzeń służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu i przesyłowi wody

Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego (PI 6.3 – 56,2 mln euro)

Cel szczegółowy: Rozwój zasobów kultury i ochrona zabytków województwa podkarpackiego.

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych
- rozwój zasobów kultury poprzez m.in.:
  - budowę, przebudowę i renowację instytucji kultury oraz obiektów zabytkowych (m.in. muzea, skanseny, budowle, zespoły budynków w tym budynki sakralne); dostosowanie ich do działalności kulturalnej, ewentualnie połączonej z komercyjną
  - zabezpieczanie zasobów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń
  - zakup trwałego wyposażenia oraz konserwację muzealiów, starodruków itp.
  - rozwój funkcji kulturalnych ośrodków **lokalnych/subregionalnych**

Maksymalna wartość wydatków kwalifikowanych ww. typów projektów – 30 mln PLN

Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego (PI 6.4 – 11,3 mln euro)

Cel szczegółowy: Przywrócenie i ochrona różnorodności biologicznej województwa podkarpackiego

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia **parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody**
- tworzenie i wyposażenie centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki
- budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu **siedlisk przyrodniczych i gatunków** (również na terenach chronionych)
- projekty dotyczące waloryzacji istniejących form ochrony przyrody (w szczególności obszarów chronionego krajobrazu) oraz zadań wynikających z potrzeby ochrony krajobrazu, w tym opracowywanie planów/programów ochrony oraz innych dokumentów dla obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo
- rozwój działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze, w tym **budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury mającej na celu rozwój turystyki i edukacji oraz promowanie form ochrony przyrody** np. platformy widokowe, tereny wypoczynkowe, ścieżki dydaktyczne dla ich zagospodarowania na cele turystyczne*
- rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych)
- **sporządzanie inwentaryzacji przyrodniczej gmin**
- zwalczanie gatunków inwazyjnych
- renaturyzacja cieków wodnych i obszarów wodno-błotnych

Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego (PI 6.5 – 20,3 mln euro)

Cel szczegółowy: Cel szczegółowy: Poprawa jakości przestrzeni miejskiej województwa podkarpackiego

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- działania mające na celu przywrócenie funkcji społecznych, gospodarczych bądź rekreacyjnych zdegradowanym oraz przemysłowym obszarom miejskim, w tym m.in.:
  - **rekultywacja** lub **remediacja terenów zdegradowanych**, tj. przekształcenie ich w celu zmiany dotychczasowych funkcji przez nie pełniących na cele inne niż środowiskowe, umożliwiającą powtórne wykorzystanie terenu
  - działania służące poprawie estetyki przestrzeni miejskiej, w tym działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego oraz jakości powietrza
- inwestycje w zakresie **budowy infrastruktury** koniecznej do dokonywania **pomiaru zanieczyszczeń** oraz **powiadamiania ludności o jego poziomie i budowy systemów monitoringu powietrza**
- inwestycje dotyczące **ograniczenia emisji hałasu**
- działania służące poprawie jakości powietrza dla sektora MŚP: instalacje i urządzenia ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza (pyłowe, gazowe)

Oś Priorytetowa V. Infrastruktura komunikacyjna (PI 7.2 – 214,8 mln euro)

Cel szczegółowy: Poprawa drogowych powiązań w województwie

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- budowa/przebudowa/modernizacja dróg wojewódzkich (i ewentualnie powiatowych) prowadzących do autostrady/drogi ekspresowej lub dróg krajowych łączących się z autostradą/drogą ekspresową (drogi, mosty, obwodnice obszarów zurbanizowanych oraz infrastruktura towarzysząca)
- budowa/przebudowa/modernizacja dróg wojewódzkich / powiatowych / gminnych usprawniających połączenia do stref aktywności gospodarczej zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie węzłów sieci TEN-T lub połączenia z węzłami przeładunkowymi poza siecią TEN-T
- budowa/przebudowa/modernizacja dróg wojewódzkich, powiatowych lub gminnych realizowanych w ramach ZIT/RIT

Oś Priorytetowa V. Infrastruktura komunikacyjna (PI 7.4 – 129,5 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzrost konkurencyjności oferty transportu kolejowego

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- zakup/modernizacja taboru kolejowego dla połączeń regionalnych
- budowa/przebudowa/rehabilitacja/modernizacja infrastruktury kolejowej o znaczeniu regionalnym (linie kolejowe, dworce, zaplecze techniczne)

Oś Priorytetowa V. Infrastruktura komunikacyjna (PI 4.5 – 29,3 mln euro)

Cel szczegółowy: Poprawa jakości oferty transportu zbiorowego (publicznego) w miastach województwa podkarpackiego

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- budowa, przebudowa infrastruktury **transportu publicznego** na terenie **miast** lub miast i obszarów powiązanych z nimi **funkcjonalnie** oraz **zakup/modernizacja/wymiana niskoemisyjnego taboru** w celu ograniczania ruchu drogowego, np. udogodnienia dla podróży multimodalnych i mobilności pracowników (zintegrowane węzły przesiadkowe pomiędzy różnymi rodzajami środków transportu, **rozwój systemów tras rowerowych w tym parkingi rowerowe**) itp. - uzupełnienie projektów realizowanych z poziomu krajowego
- rozwiązania z zakresu **organizacji ruchu**, ułatwiające sprawne poruszanie się pojazdów komunikacji zbiorowej (np. budowa, remont, przebudowa pętli, zatok, dworców lub wydzielenie pasów ruchu dla autobusów komunikacji zbiorowej oraz pozostałej infrastruktury służącej obsłudze pasażerów)

Oś Priorytetowa VI – Regionalny rynek pracy (PI 8.5 – 86,9 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzrost liczby osób lepiej przygotowanych do wejścia i utrzymania się na rynku pracy

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- **przygotowanie osób bezrobotnych do podjęcia i utrzymania zatrudnienia** (indywidualne plany działania, warsztaty i szkolenia z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy, wsparcie psychologiczne, pośrednictwo pracy, staże/praktyki zawodowe, subsydiowane zatrudnienie, wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy, studia podyplomowe, szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych)
- **wsparcie adaptacyjne pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu**, w tym w ramach zatrudnienia subsydiowanego, wsparcie adaptacyjne dla osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji pracownika/stażysty/praktykanta do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy, obejmujące doradztwo, szkolenia oraz wsparcie indywidualnego opiekuna
- **wsparcie zawodowej i terytorialnej mobilności osób pozostających bez zatrudnienia** obejmujące m.in. usługi w ramach sieci **EURES**, w tym połączone ze szkoleniami prowadzącymi do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych w powiązaniu z potrzebami pracodawców
- Instrumenty i usługi zgodne z ustawodawstwem krajowym realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy.

Oś Priorytetowa VI – Regionalny rynek pracy (PI 8.7 – 98,4 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzrost przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- **bezwrotne wsparcie w postaci dotacji** dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, obejmujące także finansowe wsparcie pomostowe w początkowym okresie działalności (dla osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy - osoby bezrobotne w wieku do 30 i powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotne oraz niepełnosprawne)
- **wsparcie zwrotne przyznawane na warunkach preferencyjnych dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej**
- **wsparcie doradczo – szkoleniowe** dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej oraz osób, które rozpoczęły działalność gospodarczą w ramach projektów realizowanych w niniejszym priorytecie, w początkowym okresie działalności uwzględniające indywidualne potrzeby uczestników
- **wsparcie w postaci bezzwrotnych dotacji na spłatę pożyczki do 20% wartości pożyczki**

Oś Priorytetowa VI – Regionalny rynek pracy (PI 8.8 – 11,7 mln euro)

Cel szczegółowy: Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób mających utrudniony dostęp do rynku pracy z powodu sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- wsparcie tworzenia i funkcjonowania instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce) oraz innych form opieki nad dziećmi do lat 3 (dzienni opiekunowie),
- wsparcie tworzenia i funkcjonowania żłobków przyzakładowych

Oś Priorytetowa VI – Regionalny rynek pracy (PI 8.9 – 32,8 mln euro)

Cel szczegółowy 1: Poprawa kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami rozwojowymi.

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie adaptacyjności przedsiębiorstw i pracowników, dotkniętych procesami zmiany gospodarczej

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- wsparcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników firm w zakresie m.in: diagnoza potrzeb rozwojowych dla firm, realizację określonych usług rozwojowych wynikających z indywidualnych potrzeb przedsiębiorcy
- podnoszenie świadomości kadr zarządzających przedsiębiorstw w zakresie korzyści płynących z inwestycji w kapitał ludzki przedsiębiorstwa
- wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych przedsiębiorstw, np.:
  - wsparcie doradcze na rzecz zapobiegania sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw, które odczuwają negatywne skutki zmiany gospodarczej
  - zapewnienie przedsiębiorcy, który znalazł się w sytuacji kryzysowej wsparcia doradczo-szkoleniowego w zakresie opracowania i wdrożenia planu/strategii restrukturyzacji
  - podnoszenie świadomości kadr zarządzających restrukturyzowanych przedsiębiorstw w zakresie możliwości wsparcia przechodzonego procesu zmiany
  - kompleksowe wsparcie outplacementowe bazujące na narzędziach związanych ze szkoleniami zawodowymi, poradnictwem psychologiczno-zawodowym, wsparciem zatrudnienia w formie staży, praktyk zawodowych, pośrednictwa pracy, wsparcie rozpoczynania działalności gospodarczej poprzez działania szkoleniowo-doradcze oraz środki (bezzwrotne i zwrotne) na rozpoczynanie działalności gospodarczej, dodatki związane z podejmowaniem pracy poza miejscem zamieszkania
- wsparcie osób, które utraciły pracę z przyczyn zakładu pracy ukierunkowane na ich szybkie przywrócenie do zatrudnienia

Oś Priorytetowa VI – Regionalny rynek pracy (PI 8.10 – 5,4 mln euro)

Cel szczegółowy: Utrzymanie aktywności zawodowej i dobrego stanu zdrowia mieszkańców województwa

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- szkolenia z zakresu edukacji zdrowotnej prowadzące do rozwoju postaw prozdrowotnych i prośrodowiskowych
- wsparcie psychologiczne skierowane do osób zatrudnionych poprzez treningi służące przeciwdziałaniu negatywnym skutkom stresu zawodowego
- szkolenia przekwalifikowujące pracowników długotrwale pracujących w warunkach szkodliwych, przygotowujące do kontynuowania pracy na stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia
- szkolenia i doradztwo w zakresie zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwie
- współfinansowanie programów profilaktycznych pozwalających na utrzymanie osób zatrudnionych w zdrowiu, a tym samym wydłużenie okresu ich aktywności zawodowej w tym:
  - badania profilaktyczne w kierunku chorób układu krążenia, onkologicznych (m.in. nowotworu jelita grubego, piersi, płuc i szyjki macicy) oraz badania w kierunku chorób zawodowych
  - wdrażających nowoczesne metody rehabilitacji
- współfinansowanie rehabilitacji leczniczej/medycznej ułatwiającej osobom w 3° wieku produkcyjnym powrót do pracy lub utrzymanie aktywności zawodowej

Oś Priorytetowa VII – Integracja społeczna (PI 9.1 – 75,7 mln euro)

Cel szczegółowy 1 : Poprawa jakości infrastruktury ochrony zdrowia w województwie

Cel szczegółowy 2 : Poprawa jakości infrastruktury społecznej w województwie

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury ochrony zdrowia
- roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury pomocy społecznej
- roboty budowlane i/lub wyposażenie inwestycji w zakresie rozwoju mieszkalnictwa wspomagane i chronione

Oś Priorytetowa VII – Integracja społeczna (PI 9.2 – 56 mln euro)

Cel szczegółowy: Ograniczenie problemów społecznych na terenach zdegradowanych

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych
- zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne i/lub gospodarcze,
- poprawa środowiska i estetyki przestrzeni miejskiej oraz udostępnienie terenów dla mieszkańców
- systemy poprawy bezpieczeństwa publicznego
- dostosowanie istniejącej zabudowy publicznej do celów gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, turystycznych, itp.

Oś Priorytetowa VII – Integracja społeczna (PI 9.3 – 6,4 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzrost skali świadczonych usług użyteczności publicznej świadczonych przez przedsiębiorstwa społeczne.

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury przedsiębiorstw społecznych
- inwestycje z zakresu **zmian w procesie produkcyjnym** lub **sposobie świadczenia usług**, a także unowocześnienia wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności gospodarczej

Oś Priorytetowa VII – Integracja społeczna (PI 9.4 – 45,3 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzrost aktywności społecznej i zawodowej oraz samodzielności osób będących w szczególnie niekorzystnej sytuacji społecznej i zawodowej

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- **zintegrowane oraz zindywidualizowane programy aktywizacji społeczno-zawodowej**, w zależności od potrzeb: elementy aktywizacji edukacyjnej, zawodowej, zdrowotnej i społecznej, z wykorzystaniem m.in.
  - pracy socjalnej
  - poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową
  - uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej lub Klubie Integracji Społecznej
  - zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową (wyłącznie w przypadku osób nieposiadających statusu osoby bezrobotnej)
- **działania o charakterze prewencyjnym w stosunku do zjawiska wykluczenia społecznego, w tym przeciwdziałanie patologiom społecznym** (alkoholizm, przemoc, itp.)
- działania środowiskowe na rzecz społeczności, animacja społeczna
- **wspólne inicjatywy jednostek pomocy społecznej i instytucji rynku pracy, zwiększające efektywność i kompleksowość udzielanego wsparcia**
- włączanie osób niepełnosprawnych w zajęcia na rzecz aktywizacji zawodowej, realizowane w warsztatach terapii zajęciowej poprzez finansowanie zajęć związanych z uczestnictwem w WTZ (w zakresie nie finansowanym przez PFRON) oraz wszystkich dodatkowych działań na rzecz aktywnej integracji dotychczas nie oferowanych przez WTZ (np. dodatkowe zajęcia aktywizacyjne)
- finansowanie programów zatrudnienia wspomaganego dla osób niepełnosprawnych.

Oś Priorytetowa VII – Integracja społeczna (PI 9.7 – 78,4 mln euro)

Cel szczegółowy nr 1: Zwiększenie liczby osób korzystających z wysokiej jakości usług społecznych

Cel szczegółowy nr 2: Zwiększenie liczby osób korzystających z wysokiej jakości usług zdrowotnych

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- działania **profilaktyczne** na rzecz prawidłowego **funkcjonowania rodziny i odpowiedzialnego rodzicielstwa**, w tym, upowszechnianie usług asystenta rodzin
- rozwój placówek wsparcia dziennego poprzez tworzenie nowych i rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego w gminach i powiatach
- usługi rodzin wspierających, usługi opiekuńcze i specjalistyczne dla rodziny w sytuacji, gdy członek rodziny jest osobą zależną (dziecko, osoba dorosła/osoba starsza) w wyniku choroby, niepełnosprawności, zaburzeń psychicznych, w przypadkach gdy prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym wymaga wprowadzenia usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych w zakresie wynikającym z indywidualnej diagnozy, programy wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacja dzieci niepełnosprawnych
- **programy i działania zmierzające do podniesienia świadomości zdrowotnej kobiet będących w ciąży jak również młodych matek oraz podnoszenia umiejętności rodziców w zakresie radzenia sobie z opieką nad małym dzieckiem** (np. rozszerzenie zakresu działania szkół rodzenia i skupienie się również na kwestiach związanych z opieką nad małym dzieckiem, kampanie informacyjne połączone z warsztatami, grupy wsparcia, grupy samopomocowe)
- **sfinansowanie dziennego czy też rodzinnego domu pomocy, usług asystenta osoby zależnej**
- wsparcie instytucjonalnych form opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi, w tym np. świadczeń geriatrycznych, ambulatoryjnych i stacjonarnych placówek geriatrycznych, rozwój opieki długoterminowej
- finansowanie usług dla osób chorych psychicznie i z zaburzeniami psychicznymi, w tym opieki psychiatrycznej i psychologicznej
- dofinansowanie dziennej opieki poszpitalnej, długoterminowej opieki zdrowotnej, opieki paliatywnej i hospicyjnej

Oś Priorytetowa VII – Integracja społeczna (PI 9.8 – 45,4 mln euro)

Cel szczegółowy: Wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej w aktywizacji osób w niekorzystnej sytuacji oraz w dostarczaniu usług użyteczności społecznej w regionie

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- komplementarna realizacja usług wspierających podmioty ekonomii społecznej przez akredytowane instytucje wsparcia ekonomii społecznej
- realizacja bezzwrotnych instrumentów finansowych udzielanych m.in. na tworzenie przedsiębiorstw społecznych i miejsc pracy w nich oraz na działalność integracyjną
- wspieranie lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej (wsparcie działań na rzecz samoorganizacji i federalizacji sektora, regionalne spotkania es i ps oraz innych platform współpracy,
- współfinansowanie koordynacji działań w zakresie ekonomii społecznej
- realizacja regionalnych i lokalnych kampanii społecznych informujących o ekonomii społecznej, promujących jej idee, pozytywny wizerunek i kształtujących postawy konsumenckie, we współpracy z organizacjami samorządowymi
- realizacja regionalnych i lokalnych programów edukacji o i dla ekonomii społecznej w systemie edukacji pozaformalnej, prowadzonej przez organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, instytucje rynku pracy, instytucje kultury, media, a skierowanych do dzieci, młodzieży, osób dorosłych, samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych i biznesu (program edukacyjny dla samorządów i młodzieży)

Oś Priorytetowa VIII – Jakość edukacji i kompetencji w regionie (PI 10.1 – 34,9 mln euro)

Cel szczegółowy 1: Upowszechnienie edukacji przedszkolnej

Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości kształcenia ogólnego

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- wsparcie tworzenia **nowych miejsc przedszkolnych**, w tym dla dzieci z niepełnosprawnościami
- podnoszenie atrakcyjności i jakości **oferty edukacyjnej przedszkoli i szkół prowadzących kształcenie ogólne**
- **działania służące indywidualizacji podejścia do ucznia** ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów oraz pracę z uczniem młodszym
- podnoszenie kompetencji uczniów w zakresie **nauk matematyczno-przyrodniczych** oraz kompetencji **cyfrowych**
- działania rozwijające przekrojowe kompetencje kluczowe uczniów, tj. umiejętność uczenia się, kompetencje społeczne i obywatelskie, kreatywność, inicjatywność i przedsiębiorczość, świadomość i ekspresja kulturalna
- **programy wsparcia nauczycieli w ich pracy zawodowej** ukierunkowane m.in. na podnoszenie kwalifikacji zawodowych, przekwalifikowanie, doradztwo
- **realizacja programów stypendialnych** skierowanych do uczniów szkół **gimnazjalnych** i ponadgimnazjalnych o profilu ogólnym

Oś Priorytetowa VIII – Jakość edukacji i kompetencji w regionie (PI 10.3 / PI 10.3 BIS – 80 mln euro)

Cel szczegółowy: Upowszechnienie kształcenia ustawicznego

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- kształcenie **osób dorosłych** w formach szkolnych i pozaszkolnych
- podnoszenie **kompetencji językowych** oraz **ICT** wśród osób dorosłych
- doradztwo dla osób dorosłych w zakresie diagnozy potrzeb edukacyjnych oraz wyboru odpowiedniej oferty kształcenia
- programy formalnego potwierdzania kwalifikacji uzyskanych drogą nieformalną lub pozaformalną

Oś Priorytetowa VIII – Jakość edukacji i kompetencji w regionie (PI 10.3 / PI 10.3 BIS – 80 mln euro)

Cel szczegółowy: Rozwój wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego odpowiadającego na potrzeby regionalnego rynku pracy

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- realizacja **programów stypendialnych dla uczniów szkół zawodowych** (szkoła zasadnicza, technikum)
- stworzenie i wdrożenie **systemu integracji szkolnictwa zawodowego** z otoczeniem społeczno-gospodarczym, szkolnictwem wyższym oraz instytucjami rynku pracy
- podnoszenie atrakcyjności szkolnictwa zawodowego i jakości oferty edukacyjnej szkół/placówek prowadzących kształcenie zawodowe, w tym dostosowanie oferty edukacyjnej szkół zawodowych do regionalnych potrzeb (m.in. opracowanie i wdrażanie nowych kierunków nauczania, zmiany programowe itp.)
- wdrożenie programów opieki pedagogiczno-psychologicznej, w tym przeciwdziałanie przedwczesnemu wypadnięciu osób z systemu edukacji
- programy wsparcia nauczycieli w ich pracy zawodowej ukierunkowane m.in. na podnoszenie kwalifikacji zawodowych, przekwalifikowanie, doradztwo i monitorowanie
- rozwój oferty ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego w zakresie kształcenie pod potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy
- wdrażanie efektywnego systemu poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego, w szczególności w gimnazjum
- **kampanie wizerunkowe i informacyjne na rzecz szkolnictwa zawodowego**

Oś Priorytetowa VIII – Jakość edukacji i kompetencji w regionie (PI 10.4 – 60,5 mln euro)

Cel szczegółowy: Poprawa dostępności i jakości regionalnej infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Kierunki wsparcia / typy projektów:

- roboty budowlane i/ lub wyposażenie (w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych) **obiektów dydaktycznych w szkołach i placówkach tworzących system oświaty**, w tym obiektów służących wzmocnieniu sprawności fizycznej uczniów, o ile służą zajęciom dydaktycznym
- roboty budowlane i/ lub wyposażenie (w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych) **instytucji popularyzujących naukę i innowacje dla osób uczących się**

Beneficjenci w ramach osi priorytetowych RPO WP 2014-2020

Typ Beneficjenta / Oś priorytetowa	OP1	OP2	OP3	OP4	OP5	OP6	OP7	OP8
Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia i porozumienia	x	x	x	x	x		x	x
Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną	x	x					x	
Organizacje pozarządowe	x	x	x	x			x	x
Jednostki naukowe i ich konsorcja	x	x		x				
Jednostki badawczo-rozwojowe	x	x						
Podmioty zarządzające parkami naukowo – technologicznymi itp.	x							
Szkoły wyższe	x	x	x	x				x
Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	x		x	x				
Podmioty zarządzające inkubatorami przedsiębiorczości	x						x	
Podmioty zarządzające klastrami	x							
Instytucje otoczenia biznesu	x						x	
Jednostki administracji rządowej w województwie podkarpackim		x		x				
Zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia							x	
Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe		x						x
Instytucje kultury		x		x			x	
Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych		x		x			x	x
Przedsiębiorcy: w ramach projektów realizowanych w partnerstwie.			x					
Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; porozumienia tych podmiotów reprezentowane przez lidera	x			x	x		x	
Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS			x				x	
Podmioty działające w formule partnerstwa publiczno-prywatnego			x	x			47	
Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki,			x				x	

Beneficjenci w ramach osi priorytetowych RPO WP 2014-2020

Typ Beneficjenta / Oś priorytetowa	OP1	OP2	OP3	OP4	OP5	OP6	OP7	OP8
Podmioty wykonujące działalność leczniczą, w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej		x	x				x	
Spółki wodne i ich związki				x				
Jednostki OSP				x				
Parki narodowe i krajobrazowe				x				
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne				x				
Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną			x	x			x	x
Przedsiębiorstwa/ Przedsiębiorcy	x		x	x				
Podmioty wybrane w drodze ustawy Prawo zamówień publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego				x				
Partnerzy społeczni i gospodarczy				x			x	x
Podmioty zarządzające infrastrukturą kolejową					x			
Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)						x		x
Przedsiębiorstwa społeczne							x	
Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej							x	
Podmioty zatrudnienia socjalnego (tworzone zgodnie z wymogami określonymi w prawodawstwie krajowym)							x	
Ochotnicze hufce pracy								
Podmioty działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz w sektorze ekonomii społecznej							x	
Konsorcja jednostek naukowych i przedsiębiorstw	x							
Konsorcja przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi innymi przedsiębiorcami, siecią naukową, konsorcjum naukowo-przemysłowym itp.	x							
Fundusze pożyczkowe i poręczeniowe, centra obsługi inwestorów i eksporterów, Regionalna Organizacja Turystyczna	x							

Podejście terytorialne - instrumenty

**Zintegrowane
Inwestycje
Terytorialne
(ZIT)**

**Regionalne
Inwestycje
Terytorialne
(RIT)**

**Preferencje
Przestrzenne
(bazujące na
wyznaczonych w
SRWP OSI)**

ZIT dla Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

+

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Rzeszowski Obszar Funkcjonalny

Jednostki wchodzące w skład ROF: Miasto Rzeszów, gminy: Głogów Małopolski, Trzebownisko, Czarna, miasto Łańcut, gmina Łańcut, Krasne, Chmielnik, Tyczyn, Boguchwała, Świlcza, Czudec oraz Lubenia

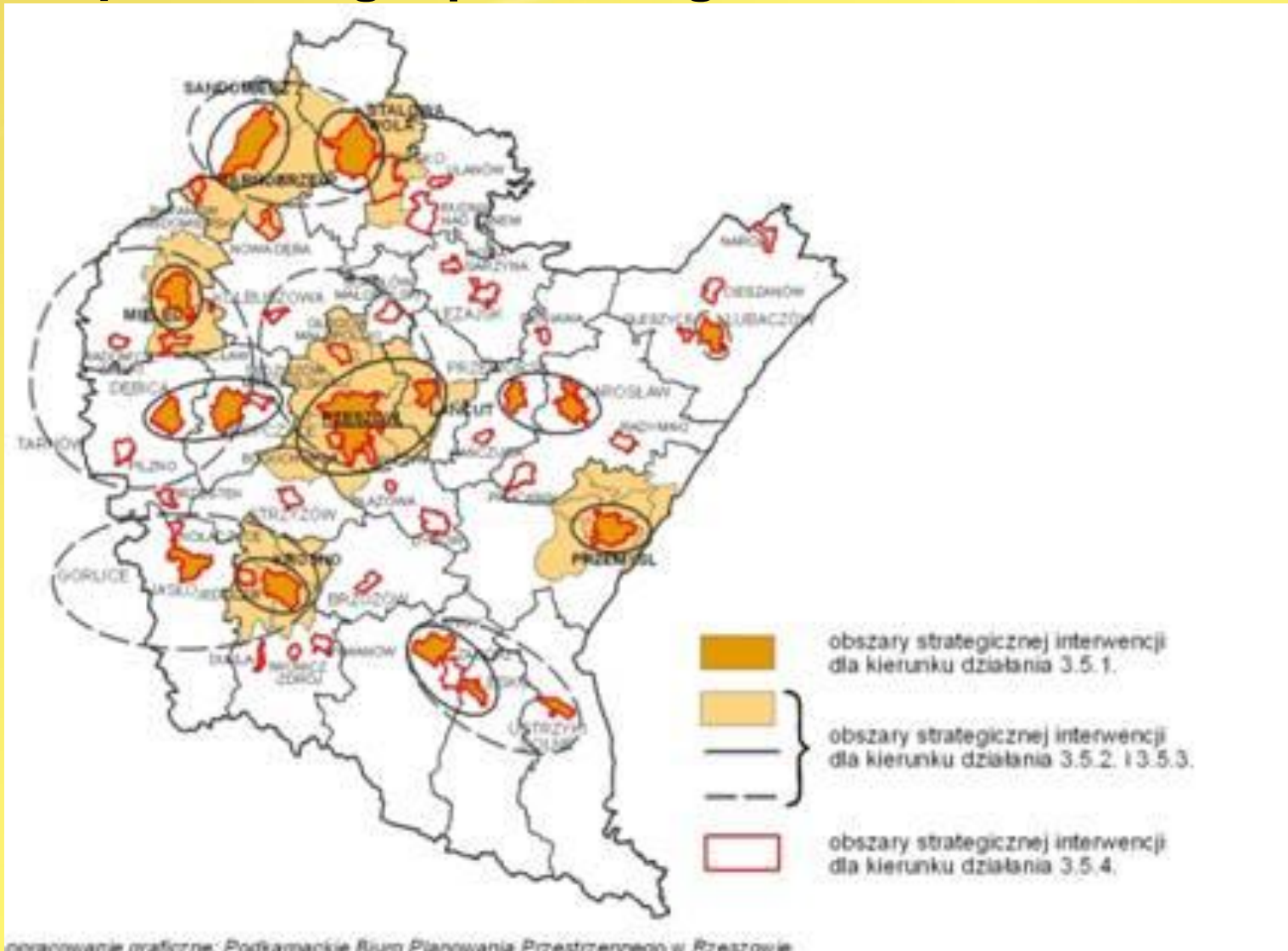
Finansowanie:

283,2 mln PLN (70,8 mln euro) - z rezerwy programowej
8 mln PLN (2 mln euro) - z podstawowej alokacji RPO.

Wskazana alokacja ma charakter wstępny, a jej wysokość uzależniona będzie od zgłoszonych przedsięwzięć zintegrowanych oraz ich znaczenia dla spójnego rozwoju danego obszaru funkcjonalnego oraz całego województwa.

Regionalne bieguny wzrostu dla programowania rozwoju społeczno-gospodarczego na lata 2014-2020

Miejskie Obszary Funkcjonalne

Na obszarach funkcjonalnych innych miast o charakterze subregionalnym oraz innych obszarach wymagających zintegrowanego podejścia i potrzebujących zachęt do współpracy przewiduje się alternatywne formy wsparcia – Regionalne Inwestycje Terytorialne. Finansowane będą one z podstawowej alokacji RPO (ewentualnie w ramach OSI).

Proponowana alokacja środków w ramach 8 regionalnych biegunów wzrostu województwa podkarpackiego, stanowiących MOF lub pary MOF:

Lp.	Miejskie Obszary Funkcjonalne	Wartość w PLN
1.	MOF Przemyśl	90 465 336,48
2.	MOF Krosno	90 258 401,18
3.	MOF Tarnobrzeg	80 627 708,82
4.	MOF Mielec	73 390 926,16
5.	MOF Stalowa Wola	85 209 756,79
6.	MOF Sanok - Lesko	63 093 645,45
7.	MOF Dębica - Ropczyce	79 164 716,84
8.	MOF Jarosław - Przeworsk	70 794 500,08
Razem:		633 004 992,00

Regionalne Inwestycje Terytorialne

1. Wskazana koncepcja adresowana dla miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF), polega na realizacji przedsięwzięć zintegrowanych, strategicznych dla danego MOF, w ramach partnerstw zawieranych pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego z danego obszaru. Powyższe oznacza, że funkcjonowanie w/w instrumentu nie będzie bezpośrednio związane z przekazaniem kompetencji na poziom subregionalny, a o wyborze konkretnych przedsięwzięć (w trybie pozakonkursowym) do dofinansowania decydować będzie Instytucja Zarządzająca.
2. Pismem z dnia 19 grudnia 2013r. zwrócono się z prośbą o przedstawienie propozycji regionalnych inwestycji terytorialnych realizowanych w trybie pozakonkursowym na obszarze poszczególnych MOF. Termin przesłania w/w przedsięwzięć upłynął 15 stycznia 2014r. Obecnie przedsięwzięcia zintegrowane są analizowane przez Instytucję Zarządzającą.

ZIT/RIT w projekcie RPO WP 2014-2020

W ramach projektu *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* wstępnie przewidziano realizację projektów w formule ZIT/RIT w następujących osiach priorytetowych:

1. **Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka** (PI 3.1 – przygotowanie terenów inwestycyjnych)
3. **Czysta energia** (PI 4.3/4.5 – efektywność energetyczna i OZE)
4. **Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego** (6.3 – ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego, 6.4 – ochrona różnorodności biologicznej) – wyłącznie w ramach ZIT wojewódzkiego
5. **Infrastruktura komunikacyjna** (PI 4.5 – transport publiczny, PI 7.2 – infrastruktura drogowa)
6. **Regionalny rynek pracy** (PI 8.5 – aktywizacja zawodowa)
7. **Integracja społeczna** (PI 9.2 – kompleksowa rewitalizacja, PI 9.7 – włączenie społeczne)

Konsultacje społeczne RPO WP 2014-2020 trwają do
3 marca 2014 r.

Formularz zgłoszeniowy:

www.rpo.podkarpackie.pl/perspektywa

Serdecznie zapraszamy do udziału!

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

PODKARPACKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Dziękuję Państwu za uwagę